

# KÖNYVISMERTETÉSEK, ÚJDONSÁGOK

GISELA BATLINER

## Hallássérült gyermekek játékos fejlesztése

Szülőknek szóló könyv a hallás és a beszéd korai elsajátításáról (*Fordította: dr. Csányi Yvonne, 4. kiadás alapján*)

Ötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, Budapest, 2021.

DOI: [10.52092/gyosze.2023.1.12](https://doi.org/10.52092/gyosze.2023.1.12)

*A hallássérült gyermekek játékos fejlesztése* 2021. novemberében jelent meg hazánkban. A könyv alapvetően szülőknek íródott, dióhéjban a hallás és beszéd korai elsajátításáról szól. A Gisela Batliner nevével fémjelzett kiadvány már a 4. kiadást élte meg Németországban, ami népszerűségére utal.

Batliner neve a szakma berkeiben igen ismert. Végzettségeit tekintve klinikai nyelvész, hallássérült személyek pedagógiája szakon végzett gyógypedagógus, Montessori-pedagógus. A müncheni egyetemen oktat, valamint főállású beszédterapeutaként és szupervizorként is dolgozik hallássérült gyermekek korai fejlesztésének területén, több évtizedes gyakorlati munkával a háta mögött. A sokéves szakmai tapasztalat, a családokkal közös munka ihlette a könyvet.

Régóta vártunk már a könyv magyar megjelenésére. Külön öröm, hogy képviseli és megtestesíti mindazt a szemléletet, amire a Hallássérült Személyek Pedagógiája és Rehabilitációja Szakcsoport évtizedek óta törekszik, azt az örökséget, amit Csányi Yvonne ránk hagyományozott. Ez nem más, mint a természetes beszéd- és hallásfejlesztésen alapuló, természetes auditív-verbális irányzat, mely szorosan összekapcsolódik Morag Clark nevével. Az irányzat talán egyik legfontosabb elve, hogy a hallássérült gyermekeknek még többre van szükségük mindabból, amit jól halló gyermekek szülei ösztönösen alkalmaznak a beszédelsajátítás során. Gondolunk itt például a közös figyelemre, az érzékenyebb reakciók megragadására, a színesebb párbeszédre, több mondókára, több társalgásra.

Rendkívül könnyen forgatható, praktikusan tematizált, szakmailag korszerű tanácsadó könyv. Ez a tanácsadói jelleg az egész kiadványt vezérli. Nagyban épít az aktív szülői bevonódásra, olyan



fogódzót nyújt a szülőknek, amivel kellő magabiztosságra tehetnek szert a hallássérült gyermekükkel való foglalkozás során. Számos praktikus ismeretet gyűjtött össze a szerző, ami jelentősen segítheti a szülőket és szakembereket a mindennapokban. Alapvetően a csecsemőkortól egészen iskoláskorig jól használható a könyv. Nem határoz meg életkori sávokat az egyes ötletekhez, tanácsokhoz. Mindig a gyermek hallás- és beszédkora, valamint nyelvi szintje a meghatározó. A könyv soraiban végig tükröződik a gyermekekbe vetett hit és tisztelet, valamint a szakmai alázat.

A legtöbb fejezet (pl. a fejlődés lépcsőfokai) példákkal alátámasztott, ezzel is lehetővé téve, hogy a szülők számára könnyen hozzáférhető és befogadható legyen. A szülői véleményekkel gazdagított, *Korai fejlesztő foglalkozások* című fejezet szintén ezt a célt szolgálja.

Nyelvezete teljes mértékben igazodik a szülők igényeihez. Közérthető, de mégis tudományos. A szakkifejezések magyarázatát a függelékben megtaláljuk.

A fejezetek jól követhetők, de nem állnak szoros összefüggésben egymással, így könnyebben tudunk egy adott témában keresgélni is.

*Az első fejezet* a hallássérülés diagnózisával és a készülékes ellátással foglalkozik. Többek között a hallókészülékkel, a cochleáris implantátumokkal, az illesztékekkel kapcsolatban nyújt tájékoztatást, melyek ismerete a hallássérülés felfedezésének kezdeti szakaszában elengedhetetlen. Szakmailag korrekt és hiteles információkat ad át szerző, ezzel is támogatva a szülők kompetenciaérzetét.

*Ezt követi egy hosszabb fejezet*, mely a beszédelsajátítás lényeges elemeit, a párbeszéd kulcsfontosságú szerepét mutatja be, gyakorlati javaslatokkal tűzdelve. Utal az esetleges buktatókra, hibákra is, amelyek mindenképp kerülendők a hallássérült gyermekkel való foglalkozásokon.

A korai fejlesztő foglalkozások során a fókusz a szülő és a fejlesztő szakember közötti partneri kapcsolatra irányul. A szülő képet kap arról, hogy milyennek kellene lennie az ideális fejlesztésnek, mit várhat el a fejlesztéstől, mi a saját szerepe ebben a folyamatban.

*A fejlődés lépcsőfokai* című fejezet támpontokat nyújt abban, hogy hogyan ismerjük fel a gyermek fejlődésének kis és nagy mérföldköveit. Példákon keresztül mutatja be, hogy az egyes fejlődési szakaszokból hogyan vezethetjük és segíthetjük át a gyermeket egy másikba.

A manapság problematikus (tévé, monitor) eszközhasználatra is kitér a szerző a *Fejlesztés a hétköznapokban* című blokkban. Érveket és ellenérveket fogalmaz meg, alternatívákat is kínál ezekre az esetekre. Továbbá magyarázatot és újabb ötleteket ad olyan hétköznapi tevékenységre, mint például a fürdetés, séta, főzés; kiemeli, hogy ezek milyen beszéd- és nyelvfejlesztő lehetőségeket rejtnek magukban, ezzel is támogatva a szülőket, hogy a gyermek nyelvi szükségleteit felismerjék.

*A leghosszabb fejezet* a különböző játékok beszédfejlesztő hatásait taglalja. Külön-külön boncolgatja például a rakodós-pakolás, kereső és kitalálós játékok sokszínű kihasználásának lehetőségeit. Mozgásos játékokat is említ, valamint olyan játékötleket is felsorakoztat, amihez az eszközök a legtöbb családnál fellelhetők, gondolok itt a gyurmára, a homokra, a festékre és a papírra. A kicsit nagyobbaknál alkalmazható szerepjátékokat is megtalálhatjuk ebben a részben.

Szintén helyet kaptak a könyvben az egész személyiségre kiterjedő, a hallás, beszéd, a ritmus fejlődése szempontjából hangsúlyos dalok, versek és ujj-játékok. Külön rész foglalkozik a képeskönyvek helyes kiválasztásának szempontjaival, a mesélés hallás- és beszédfejlesztő funkciójával, ami nem utolsó sorban magával hozhatja a későbbiekben az olvasás iránti kedv növekedését, a könyvek szeretetét, ami a hallássérült gyermekek későbbi fejlődésére nagy hatást

gyakorolhat. Ugyancsak ebben a részben szerepel a közösen elkészíthető élmény-füzet. Legvégül pedig szó esik az írás, a betűk iránti érdeklődés hasznosságáról a korai fejlesztés során.

A könyvnek felbecsülhetetlen jelentőségük van abban az esetben, ha az érintett család nem jutott még el hallássérült személyek pedagógiája szakirányon végzett gyógypedagógushoz. Ez a kiadvány a kezdeti útvesztőben irányítúként szolgálhat a szülők számára. Azonban nemcsak a szülők profitálhatnak ebből a kötetből. A hallássérült gyermekek korai fejlesztésével foglalkozó gyógypedagógusok is inspirációt meríthetnek a könyvben ismertetett ötlettárból, illetve bővíthetik saját játékrepertoárjukat, felfrissíthetik a tudásukat. Ajánljuk továbbá a könyvet olyan korai fejlesztő szakembereknek, akiket érdekel a játék fejlesztő célú felhasználása, az egyszerű, de nagyszerű tevékenységek kipróbálása a gyermekek sajátos igényeinek figyelembevételével.

**Détár Andrea**

hallássérült személyek pedagógiája szakon végzett gyógypedagógus tanársegéd